

ધોરણ : ૪

ગુજરાતી(કુદ્દ)

પાઠ : ૮

રમેટાની એટી, રમે એટેટેટી

સ્વ-અધ્યયનપોશી સોલ્યુશન

(પ્રથમ સત્ર)

અધ્યયન નિષ્પત્તિ:

G401 શાબુદ અને વાક્યોનું સંકેતીકરણ કરી શકે છે.

G402 શાબુદ અને વાક્યોનું શબ્દીકરણ કરી શકે છે.

G405 કથનાત્મક લખાણનું વાંચન-અર્થગૃહણ કરે છે.

G406 માહિતીલક્ષી લખાણ લખી/કરી શકે છે.

G407 વર્ણનાત્મક લેખન વાંચી શકે છે અને સમજી શકે છે.

G408 કાવ્યાત્મક લખાણને વાંચે, માણે અને સમજે છે.

G412 લેખિત અભિવ્યક્તિ કરી શકે છે.?

G413 નામ ઓળખાવ્યા વિના વ્યાકરણના ઘટકો ઓળખે છે અને પ્રયોજે છે.

G415 નવા શબ્દોના અર્થની ધારણા કરે છે અને નવા શબ્દો બનાવે છે.

પ્રશ્ન ૧. નીચેનો ફકરો વાંચો અને પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

દસ વરસના એક છોકરાની વાત છે. કોઈક અક્ષમાતમાં એનો ડાબો હાથ છેક ખભામાંથી કપાઈ ગયો હતો. એ છોકરાને જૂડો શીખવાની ખૂબ ઈચ્છા હતી. જૂડો એટલે સ્વરક્ષણ માટેની કરાટે પ્રકારની એક કળા, પોતાની કપાયેલો હાથ જોઈ બધા શીખવાની ના પાડશે તો ? એવો ભય એને સતાવતો હતો. એક દિવસ હિંમત ભેગી કરીને એ જૂડો શીખવતા એક ગુરુ પાસે ગયો. પોતાના મનની વાત કરી. ગુરુએ એના કપાયેલા ડાબા હાથ સામે જોઈ ઘડીક વિચાર કર્યો, પછી એને જૂડો શીખવાની હા પાડી. બીજા દિવસથી જ એને હાજર થઈ જવાનું પણ કહી દીધું.

૧. છોકરાનો ડાબ્બો હાથ કેવી રીતે કપાઈ ગયો હતો?

➤ છોકરાનો ડાબ્બો હાથ એક અક્સમાતમાં કપાઈ ગયો હતો.

૨. છોકરાને શું શીખવાની ઈચ્છા હતી? શા માટે?

➤ છોકરાને જુડો શીખવાની ખૂબ ઈચ્છા હતી. જુડો કરાટે જેવી કળા છે.

જે સ્વરક્ષણ માટે છે. આ કળા તને ખૂબ ગમતી એટલે તને શીખવાની ઈચ્છા હતી.

૩. ગુરુએ છોકરાને “જુડો” શીખવવા શું વિચારીને હા કહી હશે?

➤ ગુરુએ છોકરાની ઈચ્છા સાંભળી અને ઈચ્છા પૂરી કરવાનું મનોબળ જોઇ હા કહી હશે.

૪. ‘હીમત ભેગી કરવી’ એટલે શું ?

➤ ‘હીમત ભેગી કરવી’ એટલે ખૂબ હિંમત કરીને કાર્ય સફળ કરવાના પ્રયત્નો કરવા.

૫. નીચેના શબ્દોનો ઉપયોગ કરી વાક્યો બનાવો.

સ્વરક્ષણ : બાળકને નાનપણથી સ્વરક્ષણની તાલીમ આપવી જોઇએ.

ઘડીક : શિક્ષક ઘડીક માટે વર્ગની ભાર ગયા તો બાળકો વર્ગમાં તોફાન કરવા લાગ્યા.

પ્રશ્ન : ૨. ચિત્રને આધારે લીટી દોરેલા શબ્દો સાચા શબ્દો મૂકી ફકરો લખો.

દાદા અને દાદી ખાટલો ઉલેચી રહ્યા છે. એક બેન કુવામાંથી મશીનની મદદથી પાણી ઉકેલી રહ્યા છે. બીજા બેન ચરખા રંગી રહ્યા છે, કુતુંબ અને મરધી ફુલો ખાઈ રહ્યા છે, આ દ્રશ્ય શહેરનું છે.

દાદા અને દાદી ખાટલો ઉલેચી રહ્યા છે. એક બેન
કુવામાંથી મશીનની મદદથી પાણી ઉલેચી રહ્યા છે.
બીજા બેન ફળ વર્ચી રહ્યા છે, કૃતકું અને મરધી દાણા
ખાઈ રહ્યા છે, આ દ્રશ્ય ગામનું છે.

પ્રશ્ન ૩ નીચેની ખાલી જગ્યા યોગ્ય શબ્દની મદદથી પૂરો :

(એટલે, અને, પણ, પરંતુ, કારણ કે)

- (૧) સાહેબ ગુસ્સે થાય ખરા, પણ મારે નહીં.
- (૨) આજે જન્માષ્ટમી છે, એટલે પંજરીનો પ્રસાદ મળશે.
- (૩) મહેશ અને રોનક ઘેતરના શેડે ફરી રહ્યા છે.
- (૪) ગાય રાતી છે પરંતુ તેનું વાઇરકું ઘોળું છે.
- (૫) દૂરબીનથી દૂરનું સ્પષ્ટ દેખાય છે, કારણ કે તેમાં વિવિધ પ્રકારની કાચની વ્યવસ્થા હોય છે.

પ્રશ્ન : ૪ કવિતાના શબ્દોનો ઉપયોગ કરી વાક્યો બનાવો.

- ટામેટું : કહે ટામેટું મને ફિજમાં બહુ ઠંડી લાગે છે.
- ફિજ : મને ફિજમાં બહુ લાગે છે ઠંડી.
- દરવાજો : ત્યાં દરવાજો ખૂલ્યો ફિજનો લેવા માટે ઘારી.
- અડકો દડકો : કરતાં હતા ડાળ પર અડકો દડકો.
- બરફ : અહી તો બસ છે ઠંડી ઠંડી અને બરફના ગામ.
- સુરજ : બારીમાંથી સુરજ જોયો.
- ખુશી : નથી ખુશીનો પાર.
- તડકો : કહે, ટામેટાંરાજ પહેરો, મીઠો મીઠો તડકો.

પ્રશ્ન ૫. નીચેનો ફકરો વાંચો અને સાચા વાક્ય સામે 'હા જુ હા' અને
ખોટા વાક્ય સામે 'ના જુ ના' લખો.

- તમે કોઈ દિવસ સબરસ ચાખ્યું છો? આવું તમને કોઈ પૂછો તો મુંઝાઈ
ન જતાં કેમ કે સબરસ એટલે મીઠું. રસોડાનો રાજા કોણા? - એમ
તમારી મમ્મીને પૂછો તોપણ કહેશે કે રસોડાનો રાજા એટલે મીઠું! એ
કેવી રીતે પાકે છો તે જાણો છો? તે માટે દરિયાકિનારે જમીન પર
ક્યારીઓ (પાટા) બનાવી દેવામાં આવે છે. તેમાં દરિયાનું પાણી ભરી
દેવામાં આવે છે. ક્યારીઓમાં ભરેલા સમુદ્રના પાણીને તડકામાં
સૂકવવામાં આવે છે. આમ કરવાથી પાણીનું બાધ્યીભવન થઈ.

એટલે કે પાણી વરાળ બની ઉડી જાય છે.
ક્યારીઓમાંથી પાણી ઉડી ગયા બાદ માત્ર મીઠું
વર્ષ છે. તેના નાના નાના ઢગલા બનાવવામાં
આવે છે મીઠું પકવવાની આ ક્યારીઓને અગર
કહે છે અને મીઠું પકવનારને અગરિયા. મીઠાને
નમક, સબરસ, લવણા અથવા લૂણ પણ
કહેવામાં આવે છે. કચ્છ બાજુ આપણો પ્રવાસ
માટે નીકળીએ તો કચ્છ પ્રદેશમાં પ્રવેશતાં જ

કચ્છની બારી ગણાતા સૂરજબારી પંથકથી જતમને મીઠાની ખેતી કરતાં અગરિયાઓને
મળવાનો લહાવો મળી શકે. દક્ષિણ ગુજરાતના દાંડી અન ધરાસણા તો મીઠા માટે જગ પ્રસિદ્ધ
છે.

૧. સબરસ એટલે મીઠું.

➤ હા જી હા

૨. દરિયાનું પાણી મીઠું હોય છે.

➤ ના જી ના

૩. અગરિયા જુવાર પકવે છે.

➤ ના જી ના

૪. ક્યારીઓમાં ભરેલા સમુદ્રના પાણીને તડકામાં સૂકવવામાં આવે છે.

➤ હા જી હા

૫. ચિત્રમાં માથાના ભૂલબો દેખાય છે.

➤ હા જી હા

પ્રશ્ન ૫. આપેલી માહિતીને આધારે તમને ગમતી રમત વિશે લખો.

- રમતનું નામ : હંડાચોર
- કેટલા ઘેલાડીઓ જોઈએ? : ૫
- ક્યાં ક્યાં રમી શકાય? : ઘરની બહાર, મેદાનમાં
- આ રમત કરવી રીતે રમાય? : મેદાન, દોરી અને પાંચ
ઘેલાડીઓ વડે રમાય.

- તમને આ રમત શા માટે ગમે? : આ રમતમાં દાવ લેનાર ખેલાડીની નજર ચૂકવી વચ્ચેથી હીંડા રૂપે પડેલા પણ્ણર ચોરવાની મજા આવે.

પછી બધા કોઈ એક ખેલાડીના ઘરે લેગા થાય અને છેલ્લે છુટા પડી પોતપોતાના ઘરમાં લેગા થાય ત્યારે ઢોડી આઉટ થતા બચવાની ખૂબ જ મજા આવે.

પ્રશ્ન ૭. નીચેનાં વાક્યોમાં શબ્દોના બદલાઈ ગયેલા કમ ગોઠવી વાક્યો ફરીથી લખો.

1. પાલતુ પ્રાણી છે ગાય આપણું છે દૂધ આપે.
આપણું પાલતુ પ્રાણી ગાય દૂધ આપે છે.
2. બકરા - ઘેટાંને વરસાદ નથી ગમતો.
ઘેટાં - બકરાને વરસાદ ગમતો નથી.
3. ઘેદાન મેદાન ગયું છે થઈ વાવાજોડાને કારણે દરિયા કિનારે.
વાવાજોને કારણે દરિયા કિનારે ઘેદાન મેદાન થઈ ગયું છે.

૪. કરતાં કરતાં હુંસાતુંસી અજથને પગમાં ગયું વાગી.

➤ હુંસાતુંસી કરતા કરતાં અજથને પગમાં વાગી ગયું.

૫. ખૂબ ઊર્ડુ છે પાણી કુવામાં છે મુશ્કેલ કાઢવું બહાર.

➤ કુવામાં પાણી ખૂબ ઊર્ડુ છે બહાર કાઢવું મુશ્કેલ છે.

૬. ઇન્ટરનેશનલ કક્ષાએ રમાય છે રમત હવે કબડીની.

➤ હવે કબડીની રમત ઇન્ટરનેશનલ કક્ષાએ રમાય છે.

૭. તડકામાં ફૂલો કરમાઈ જાય છે સુરજના.

➤ સુરજના તડકામાં ફૂલો કરમાઈ જાય છે.

પ્રશ્ન ૮ પા.પુ.ના પાના નં. ૧૫૧ આધાર પરની કવિતાને આધારે
નીચેનાં વાક્યોમાનાં રેખાંકિત શબ્દોના વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો લખો.

૧. “મને ફીજમાં ખૂબ ગરમી લાગે છે” ટામેટાએ કહ્યું.

➤ ટંડી

૨. દૂધીમાસી દૂધીમાસી ઝડપ પહેરાવો ટી-શર્ટ.

➤ બંડી

૩. અમે જાડની ડાળ પર લંગડી રમતાં હતાં.

➤ અડકો દડકો

૪. ખૂબ આકરો લાગે છે આજે સવારનો તડકો.

➤ ગાઇકાલનો

૫. મૂળાભાઈની ટપલી વાગવાથી ટામેકું ફિજની અંદર ગયું.

➤ બહાર

પ્રશ્ન : એ નીચેના શબ્દોના સમાનાથી શબ્દો આપી વકી પ્રયોગ કરો.

૧. મિત્ર = ભાઈબંધ, દોસ્ત

➤ આર્થિકના મિત્ર દર્શનને તરતા આવડે છે.

૨. ધ્યાનપૂર્વક = એકાગ્રતાથી

➤ જીવાન દાદીની વાર્તા ધ્યાનપૂર્વક સંબળતો હતો.

૩. રસપ્રદ = રસ પડે તેવું

➤ વિજ્ઞાનના પ્રયોગો ખૂબ રસપ્રદ હોય છે.

૪. ચપળતા = તરવરાટ

➤ હેતમાં કઢિક કરવાની ચપળતા હંમેશા હોય છે.

પ. છોડો = પાર, અંત

➤ દરિયાનો છોડો હેતો જ નથી

૬. ખોરાક = આહાર

➤ રોગોથી બચવા માટે આપણે સમતોલ આહાર ખાવો જોઇએ.

૭. આવડત = કુશળતા

➤ સુહાનીમાં ચિત્ર દોરવાની સારી આવડત છે.

૮. હુંક = ગરમાવો

➤ સુરજનો તડકો આવતા જ ઠંડીમાં જીવાનને હુંક મળી.

੬. ਸੂਰ੍ਯ = ਸੁਰਜ, ਰਖਿ

► ਸੂਰ੍ਯ ਪ੍ਰਵ ਦਿਸ਼ਾਮਾਂ ਭਰੇ ਛ.

੧੦. ਬਾਰਣੁ = ਦਰਵਾਜ਼ੇ

► ਅਮਾਰੀ ਨਿਸ਼ਾਗਨੁ ਬਾਰਣੁ ਸਾਹੇਬੇ ਘੋਲ੍ਹੁ.

Thanks

For watching